

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupičkové a Michal Bobka v právní věci žalobce: **Galmet trade, spol. s r. o.**, se sídlem Kovohutě 530, Příbram, zastoupena společností ARIADNA s. r. o., daňová poradenská společnost, se sídlem Bořivojova 21, Praha 3, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o námitce podjatosti vznesené žalobcem,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Praze JUDr. Věra Šimůnková, Mgr. Petr Šuránek a Mgr. Jan Čížek **n e j s o u** vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 51 Af 7/2022.

O d ů v o d n ě n í :

[1] U Krajského soudu v Praze je pod sp. zn. 51 Af 7/2022 vedeno řízení o žalobě žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2022, č. j. 8973/22/5300-22444-704601. Žalobce v řízení namítl podjatost shora označených soudců Krajského soudu v Praze, a to z důvodu, že senát ve složení JUDr. Věra Šimůnková, Mgr. Petr Šuránek a Mgr. Jan Čížek rozhodoval o obdobném sporu žalobce a žalovaného (rozsudek ze dne 12. 4. 2021, č. j. 51 Af 3/2019-65), přičemž „*způsob rozhodování byl vůči žalobci zjevně podjatý*“. K tomu žalobce odcitoval část svého vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného podané proti zrušujícímu rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2021, č. j. 51 Af 3/2019-65 (vedena u Nejvyšší správní soud pod sp. zn. 6 Afs 125/2021), v níž polemizuje s dílčími závěry rozsudku č. j. 51 Af 3/2019-65, a dále poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, ze kterého podle jeho názoru vyplývá, že i právní hodnocení může zakládat podjatost soudce. Navrhl, aby označení soudci byli z projednávání a rozhodování věci sp. zn. 51 Af 7/2022 vyloučeni.

[2] Soudci Krajského soudu v Praze JUDr. Věra Šimůnková, Mgr. Petr Šuránek a Mgr. Jan Čížek ve vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že nemají poměr k věci, k účastníkům, resp. k jejich zástupcům.

[3] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“): *Soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[4] Z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu vyplývá, že garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální

součástí práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Neutrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Neutrannost soudce je především subjektivní kategorií vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie neutrannosti soudce by však v praxi stěžejně nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii neutrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se neutrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2017, č. j. Nao 203/2017-77).

[5] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 odst. 1 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Např. v usnesení ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16, Nejvyšší správní soud uvedl, že podjatost soudce zasahuje do principu nezávislosti soudce, neboť neutrannost soudce tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezaujatosti a neutrannosti a bez toho, že by se nepředpokládal, nebylo by důvodu ani pro konstituování soudní moci jako jednoho z pilířů demokratické společnosti. Z další judikatury pak vyplývá, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, je-li evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci, nebo nebude schopen, nezávisle a nestranně rozhodovat (viz usnesení ze dne 27. 10. 2015, č. j. Nao 278/2015-34). Uvedené závěry přebírá i pozdější judikatura Nejvyššího správního soudu. Viz např. usnesení ze dne 14. 11. 2017, č. j. Nao 338/2017-19, podle něhož *„rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (ustanovení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.“* Obdobně viz i další judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. usnesení ze dne 15. 8. 2018, č. j. Nao 172/2018-22, ze dne 8. 10. 2018, č. j. Nao 226/2018-19 atp.

[6] Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na vznesenou námitku podjatosti a neshledal ji důvodnou. Z § 8 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci ve věcech správního soudnictví může být jednak skutečnost, že se podílel na jejím rozhodování již v předchozím správním či soudním řízení, a jednak takový vnitřní vztah soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu poskytuje důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti (§ 8 odst. 1 věta první a druhá s. ř. s.). Podle výslovného znění zákona přitom důvodem k vyloučení soudce nemohou být okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech [§ 8 odst. 1 písm. a) poslední věta s. ř. s.]. Žalobce však podjatost spatřuje právě v postupu uvedených soudců v jiné věci, když nesouhlasí s jejich rozhodováním ve věci sp. zn. 51 Af 3/2019-65 (ve které bylo v návaznosti na jeho žalobu zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 12. 2018, č. j. 54541/18/5200-11432-711891, a věc byla vrácena

pokračování

žalovanému k dalšímu řízení). Žalobce (s poukazem na obsah vyjádření ke kasační stížnosti podané žalovaným proti zrušujícímu rozsudku ve věci sp. zn. 51 Af 3/2019) nesouhlasí s postupem soudců v označené věci. Konkrétně nesouhlasí s provedeným dokazováním (s hodnocením výpovědi svědka). Dovojuje, že je nepravděpodobné, že by stejní soudci posuzovali předmětnou věc jinak.

[7] Jak již však bylo výše uvedeno, důvodem k vyloučení soudce nemohou být okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v *jiných věcech* [§ 8 odst. 1 písm. a) poslední věta s. ř. s.]. To potvrzuje i konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu. I podle ní není důvodem k vyloučení soudce postup při rozhodování jiných věcí. V rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s dřívějšími právními závěry je při hodnocení otázek podjatosti bezvýznamný (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2019, č. j. Nao 166/2019-28, ze dne 19. 11. 2019, č. j. Nao 206/2019-56, ze dne 28. 11. 2019, č. j. Nao 201/2019-39, ze dne 30. 1. 2020, č. j. Nao 235/2019-41, ze dne 21. 5. 2020, č. j. Nao 54/2020-53). Např. v usnesení ze dne 19. 11. 2019, č. j. Nao 206/2019-56, Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování v jiných, souvisejících či nesouvisejících, věcech proto nemůže vést k jeho vyloučení (...) Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost. (...) Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, jsou-li přípustné, nikoliv námitka podjatosti.“*

[8] Jako nepřipadný vyhodnotil soud odkaz žalobce na náleze Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I ÚS 370/04. V uvedeném nálezu se zabýval zcela jinou otázkou, a sice podjatostí soudce rozhodujícího souběžně v konkursním a incidenčním řízení. Uvedl, že *„nelze připustit, aby tentýž soudce rozhodoval jak v konkursním řízení, tak v incidenčním řízení vyvolaném tímto konkursem, bez ohledu na to, zda jsou to řízení formálně odlišná prováděná v různých procesních formách nebo zda incidenční řízení probíhá jako součást řízení insolvenčního.“* V dané věci se však o takovou situaci nejedná. Ani na základě dalších tvrzení obsažených v žalobcově námitce podjatosti neshledal soud důvod k vyloučení označených soudců z rozhodování věci sp. zn. 51 Af 7/2022. S ohledem na koncepci námitky podjatosti (byla namítána podjatost konkrétně specifikovaných soudců senátu 51 Af 7/2022, která byla odvozována z dřívějšího rozhodování ve věci sp. zn. 51 Af 3/2019) se soud nemohl zabývat podjatostí dalších soudců uvedených v rozvrhu práce, neboť ti se na rozhodování věci sp. zn. 51 Af 3/2019 nepodíleli. Uvedenou věc rozhodoval senát ve složení JUDr. Věra Šimůnková, Mgr. Petr Šuránek a Mgr. Jan Čížek, přičemž u těchto soudců nelze s ohledem na znění rozvrhu práce krajského soudu vyloučit, že se budou podílet i na rozhodování věci sp. zn. 51 Af 7/2022. Jak již však bylo výše uvedeno, stěžovatel spatřoval důvody podjatosti označených soudců v okolnostech, které nemohou být důvodem vedoucím k vyloučení soudce z rozhodování (viz výše).

[9] Z uvedených důvodů proto soud rozhodl, že soudci Krajského soudu v Praze JUDr. Věra Šimůnková, Mgr. Petr Šuránek a Mgr. Jan Čížek nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 51 Af 7/2022.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2022

Tomáš Foltas
předseda senátu